

CINEFÒRUM: “A ESCONDIDAS”

FITXA TÈCNICA

- **Títol original:** A Escondidas
- **Direcció:** Mikel Rueda
- **Interpretació:** Germán Alcarazu, Adil Koukouh, Ramón Agirre, Álex Angulo, Elena Irureta, Ana Wagener, Aitor Beltrán
- **Producció:** Baleuko / ETB, 2014.
- **Duració:** 88 min.

SINOPSI

Ibrahim, un noi marroquí de 16 anys, camina tot sol i desorientat per una carretera dels afores d'una gran ciutat. Sap que en dos dies l'expulsaran del país, així que agafa el seu sarró i es fuga. No té on anar. En una discoteca, Rafa, un noi espanyol de 15 anys, està histèric perquè no es creu capaç de satisfer allò que espera d'ell la noia que l'acompanya. El destí de l'Ibrahim i el Rafa es creuen, i la influència que exerceixen l'un sobre l'altre serà tal que començaran a sentir coses que no podran controlar.

OBJECTIUS

- Reflexionar sobre com el gènere determina la nostra manera de pensar, expressar i sentir la nostra sexualitat
- Visibilitzar la diversitat respecte de la preferència sexual
- Identificar i analitzar críticament els missatges quotidians que contribueixen a la reproducció dels models de gènere
- Identificar actituds i conductes homòfobes presents a la nostra societat
- Reflexionar sobre com la pressió de grup afavoreix la reproducció dels estereotips de gènere

PERSONES DESTINATÀRIES

La dinàmica és adaptable a diferents espais de realització i a nivells d'atenció i maduresa diversos. S'ha dut a terme amb joves d'entre 14 i 21 anys en els espais següents:

- Espais d'educació formal (centres de secundària obligatòria i post obligatòria, universitats, etc.)
- Espais d'educació no formal (educació en el temps lliure)
- Espais comunitaris (casals de joves, espais de barri)
- Centres de justícia juvenil
- Centres Residencials d'Acció Educativa (CRAE)

CONCEPTES CLAU

- Vivència de la sexualitat (emocions /experiències)
- Estereotips de gènere
- Pressió de grup
- Preferència sexual
- Primera vegada
- Drets sexuals i reproductius

ABANS DE VEURE LA PEL·LI

La pel·lícula té una estructura temporal que no és lineal, hi ha avanços i retrocessos en el temps. Encara que la seqüència dels esdeveniments no és difícil d'entendre, es pot explicar que l'estructura no és lineal, abans de veure-la, per tal de facilitar la comprensió.

També abans de posar la pel·lícula podem explicar i pactar les normes de l'espai: respecte, escolta, confidencialitat, no judici. És important de tenir en compte que el pacte funciona en totes direccions: entre les i els joves; d'elles i ells envers la persona referent; però també d'aquesta persona envers les i els joves. Per exemple, seria especialment contraproductiu que els i les joves se sentissin jutjats per la persona referent.

PER A LA REFLEXIÓ

A partir d'aquesta pel·lícula podem treballar molts temes relacionats amb la dimensió de gènere i sexualitat: estereotips de gènere, com aquests influeixen en la nostra sexualitat, pressió de grup, preferència sexual, la importància de l'amistat... Però també, totes aquestes temàtiques es creuen de manera molt hàbil al film amb el racisme i la diversitat cultural, donant lloc a la possibilitat de reflexions que vagin una mica més enllà, en altres identifications i altres representacions no clàssiques de l'adolescència i el desig homosexual.

Per donar peu a la reflexió, podem llençar algunes preguntes:

1. Per què us sembla que la pel·li es titula "A Escondidas"? Qui s'ha d'amagar en aquesta pel·lícula? Per què?

Hi ha un text del director¹ que pot ajudar en aquesta reflexió:

---

¹ <http://www.cinespagnol-nantes.com/documents-festival/enseignants/DP-A-escondidas-2015.pdf>. Pág.

Si eres inmigrante, todos te recomiendan que no llames mucho la atención, que no destagues, porque si lo haces, eso no va a gustar, y entonces tu futuro en el país estará más que difícil. Si eres inmigrante, lo que la sociedad espera de ti es que hagas el trabajo sucio y desaparezcas, y cuanto menos sepan, más tranquilos y felices vivirán ellos.

Si eres homosexual, la premisa es la misma. Haz lo que quieras pero nunca de cara afuera. Nunca llames la atención, no muestres tus sentimientos en público, no sea que ofendas al alguien. No se te ocurra besarte con otro chico en la calle. Te dejamos hacerlo, sí, pero en tu intimidad.

Y es así como viven nuestros protagonistas ocultando en todo momento sus vidas a los demás. Tratando de no llamar la atención en exceso. Intentando disimular lo que sienten. Y sobre todo, viviendo al margen de los demás: "A escondidas".

2. Com se sent el Rafa en relació amb la Marta? L'ajuda la pressió del seu grup de col·legues?

En aquesta part, podem parlar dels nervis i la inseguretat de les primeres vegades; dels estereotips de gènere que determinen que els nois han de ser experts en temes sexuals i estar sempre disposats; de com el grup d'amics pressiona perquè aquests estereotips es compleixin (d'això en diem pressió de grup); de com aquesta pressió canvia quan en Rafa es relaciona amb en Guille, fora del grup d'amics (per exemple el Guille li diu que no es preocupi, que pot practicar amb el mirall...).

3. En relació amb el grup d'amics... Tothom fa i diu allò que vol quan estan en grup? Per què? Quines situacions recordeu en les quals algú fa o diu alguna cosa que no vol fer o dir? Dels dos grups de nois que apareixen a la pel·li, en quin hi ha més respecte?, en quin la gent s'hi sent millor?

La idea és poder parlar de la pressió de grup i dels seus efectes. Podem pensar en situacions com quan el Rafa es fa un petó amb la Marta sense voler-lo fer, quan enxampen el Rafa i l'Ibra al local i el Guille no els defensa, quan el Rafa es troba amb el grup i li pregunten si ha quedat amb l'Ibra i ell respon: "Yo no me junto con putos moros", etc. Podem reflexionar sobre per què existeix aquesta pressió de grup, les ganes de tothom d'encaixar, de sentir-se part del grup... I les conseqüències que té de vegades aquesta pressió, que la gent faci coses que no vol fer...

4. En el grup d'amics del Rafa hi ha un líder al qual tothom segueix. Com fa sentir als altres? Per què segueix fent-ho?

La intenció amb aquesta pregunta és poder parlar del personatge d'en Javi, de la seva forma de relacionar-se a través de menysprear els altres, i de com segueix sent el líder del grup perquè la resta l'hi permeten i li segueixen el joc.

També seria interessant poder parlar de com tant l'homofòbia com el racisme són molt presents en tot el que diu, i com els dos discursos segueixen el mateix mecanisme: menysprear altres persones basant-se en una suposada superioritat.

5. Qui són realment amics a la pel·li? Com es nota? Què és per a vosaltres un/a col·lega?

Aquesta pregunta té l'objectiu de pensar sobre l'amistat com una relació de suport mutu més enllà de l'interès individual. Podem pensar en quan l'Ibra posa el cos per defensar el Said davant la policia, o quan en Guille li diu al Rafa que no entén gaire bé el que està fent però que se sent malament per no haver-lo recolzat...

6. Com és la relació d'en Rafa amb el seu pare? Què és el que el seu pare espera d'ell?

Podem parlar de les expectatives del pare, molt basades en estereotips de masculinitat també, i de com aquestes fan que no l'escolti, que no tinguin una bona relació. La relació pare-fill és una peça clau en la construcció de la masculinitat, per això és interessant explorar-la i donar eines per poder-la repensar.

7. En Rafa i l'Ibra, són gais?, bisexuals?, heterosexuals que s'han enamorat d'algú del seu mateix sexe?, són molt col·legues i estan confosos?, es pot saber si algú és gai només mirant-lo?, ells dos, semblen gais?

La idea amb aquesta pregunta és poder abocar estereotips sobre diversitat sexual i poder-los treballar. No podem saber què és el que són en Rafa i l'Ibra, perquè és quelcom que només ells poden saber, i que tant en el seu cas com en el de totes les persones, poden canviar amb el temps. A més, és interessant perquè els dos protagonistes trenquen bastant amb l'estereotip que els nois gais tenen "ploma" o són poc masculins. Igualment, no està de més dir que tenir "ploma" no és de cap manera res dolent, que és una expressió més de la diversitat humana.